

Malta

Text a foto: Milan Bučík

Tento velmi zajímavý ostrov s bohatou historií má návštěvníkům co nabídnout a může být vítaným cílem pro víkendovou návštěvu nebo i delší letní dovolenou. Mnoho turistů se zde kvůli památkám, dobré gastronomii a přátelské atmosféře rádo vrací.

Maltskou republiku tvoří několik malých ostrovů, z nich největší je Malta a klidnější Gozo. Celková rozloha činí asi tři sta kilometrů čtverečných. Žije zde necelých pět set tisíc obyvatel. Hlavní město Valetta společně s Grand Harbour má pevnostní a ucelený zachovalý historický charakter a v tomto směru nesnese srovnání s žádným jiným evropským hlavním městem. Celá oblast patří k nejstarším osídlením v Evropě. Od těch nejstarších dob se zde střídali Fénicičané a Kartaginci. Po nich přišli Římané, kteří dobyli Maltu během druhé punské války. Po pádu Říma zde vládli Byzantinci a pak přišla více než dvěstoletá nadvláda muslimů. Zdejší hlavní jazyk maltština (další úřední angličtina a rozšířená italština) je semitský a je nejvíce ovlivněn historií arabských dobyvatelů. Pak následovala krátká éra sicilských Normanů a Štaufovců. Po sjednocení Španělska a reconquistě připadla Malta španělským králům. Když dobyl Saladin v roce 1187 Jeruzalém, musel se řád „špitálníků“ – johanitů - přesídlit na Rhodos. Po pádu Cařihradu pod taktovkou Mehmeta II se Osmani začínali rozpínat dále do Evropy a Středozeří. Obléhali a dobyli v roce 1522 Rhodos, johanité se jim koordinovaně

vzdali a potřebovali nové útočiště. To jim poskytl „ochránce křesťanství“ španělský král Karel V. a věnoval jim tehdejší skalnatou Maltu. Tu johanité v čele se svými velmistry postupně opevnili, vybudovali a bránili po staletí proti Osmanům. Malta měla velmi strategickou polohu pro ovládnutí středomoří. Johanité (rovná se maltézští rytíři) se ubránili i obrovské přesile a dlouhému obléhání Turky v roce 1565 a nakonec je i s pomocí sicilského místokrále drtivě porazili a učinili tak konec jejich dobovacím plánům v této části světa. Přičinili se tak o to, že moc Turků postupně upadala.

Johanité jsou velmi bohatý řád a jejich bohatství i vliv se dochovalo až do dnešní doby. Velkou část svého majetku získali poté, co francouzský král Filip Sličný počátkem 14.století „zlikvidoval“ templáře, protože potřeboval jejich peníze a nechtěl jim vracet své dluhy. Majetek templářů pak často v dalších zemích podělili johanité. Historie templářů je tak trochu i historií johanitů a je velice zajímavá. Nebyli to jen rytíři a služebníci církve, kromě svých vojenských schopností získávali a rozšiřovali svou organizaci a působením svůj majetek a tím i vliv v celém světě. Zjednodušeně se dá říci, že byli vlastně první globální ekonomikou a jejich působení je dodnes obestřeno řadou záhad. Jen pro zajímavost uvádím, že po pádu templářů v Portugalsku jejich majetek připadl „Kristovu“ řádu a v rukou osvíceného panovníka a jeho bratra Jana Mořeplavce posloužil k tomu, že se Portugalsko stalo námořní mocností a zásadně se zasloužilo přímo či nepřímo o většinu zámořských objevů. Zkuste se jen podívat na plachty Kolumbových karavel, které objevily Ameriku, a uvidíte znaky templářů i johanitů.

O stále silné pozici johanitů na Maltě svědčí i jejich občasné pnutí vůči Vatikánu. Zjednodušeně ale reálně řečeno, co je svět světem, tak jde v podstatě stále jen o tři věci – je to boj o moc, o peníze a o ženské. Koneckonců je to vidět i v současnosti. Zkusme stručně dokončit letmý pohled na maltskou historii. Po krátkém intermezzu, kdy byla dobyta a ovládána Napoleonem Bonapartem, přišlo více než sto padesát let britské dominance. Britové dobře věděli, že kdo ovládá určité ostrovy a oblasti, má v dané oblasti moc a může vojensky rychle a účinně zasahovat na obranu svých zájmů. Malta získala nezávislost na Velké Británii až v roce 1964 a o 10 let později vznikla Maltská republika. Do EU vstoupila v roce 2004, ale a to je důležité (hlavně pro Brity), že je dodnes členem Commonwealthu. Příjmy státu většinou přichází hlavně z turistiky, ale rozvíjí se i oblast informačních technologií a některé odvětví zpracovatelského průmyslu jako např. textil. Republika má vstřícnou imigrační politiku a i my jsme během krátkého pobytu potkali řadu mladých lidí hlavně z jižní Ameriky. Možná to byla náhoda, ale nejvíce kolumbijských dívek. Možná to bylo i tím, že většina byla velmi hezkých a výrazných.

Malta má výhodu, že je malá a všude je to blízko. Pokud ale přijedete na 3 - 4 dni, musíte se rozhodnout čemu dáte přednost. My jsme si chtěli zahrát golf, procestovat největší lákadla na hlavním ostrově, podívat se na památky a užít si malebností Valetty a okolí nejen přes den, ale i po setmění večer, kdy má město nesmírně kouzelnou atmosféru. To platí hlavně pro oblast Republica street a square. Tomu jsme museli něco obětovat a proto jsme vypustili návštěvu Gozo. Trajekt je tam sice asi za hodinu, ale byl by to výlet na celý den a golf ani okruh po hlavním ostrově jsme za to nechtěli vyměnit. Malta je velmi hustě zalidněná a největší ruch je v trojměstí Valetta/Sliema/St Julians. Najdete tady obrovský počet velmi dobrých restaurací a to překvapivě za lepší ceny než v Česku. Skoro celoročně můžete sedět venku a nechat se u večere nebo oběda „obtékat“ různorodým davem turistů i místních, kteří se neschovávají, ale naplno zde žijí. Maltská kuchyně je vyhlášená a je zde nejen kvůli blízké Sicílii silný italský vliv. Je hříchem neochutnat místní specialitu, kterou nabízí skoro všude a to je dušený králík se zeleninou. Nejoblíbenější rybou je tady limpuka (dorada) připravená na různé způsoby, ale jak to u ryb většinou bývá, tak nejlepší je grilovaná s dobrým kořením. Půjčovat si auto na Maltě je zbytečné. Je zde nadprůměrně hustá síť autobusů, která vás za směšný peníz doveze téměř kamkoliv a jezdí nepřetržitě a kamkoliv. Když už chcete jet jinak, taxíka si nezavoláte ani jeho stanoviště skoro nenajdete.

Malta jde s dobou a bez nainstalované aplikace Bolt nebo Uber se neobejdete. My jsme si koupili 24 hodinovou jízdenku na turistický Hop On/Off bus a zvolili jsme severní okruh, protože jsme nechtěli minout hlavně historické hlavní město Mdinu. Za pár hodin tak vidíte vše podstatné, vystoupíte kde chcete a za chvíli jedete zase dále. Je dobré si zakoupit lístek včetně lodního výletu. Lodě vyplouvají převážně ze Sliemy a historická Valetta, hlavně Grand Harbour jsou nejlépe vidět z moře.

Je snadné projít si historické centrum Valetty a Grand Harbour pěšky. Rozhodně si nenechte ujít hlavní katedrálu St John's, Palác velmistra, Inkvizitorský palác a Grand Harbour. Na jihozápadě ostrova stojí za návštěvu nejkrásnější rybářská vesnička Marsaxlokk s vyhlášeným trhem. Nám se nejvíce líbilo historické staré hlavní město Mdina. Vypíná se z roviny na vršku, obehnaná a chráněná hradbami ze tří stran. Dovnitř nesmí žádné auto, turisté chodí pěšky nebo jezdí koňskými bryčkami, jejichž počet je veliký. Za hradbami je plno starých staveb – kostely, kláštery, staré paláce maltské šlechty, z některých jsou dnes i hotely nebo restaurace. Úzké středověké uličky a celková atmosféra města nejen ve dne, ale i za soumraku s pouličním osvětlením působí úchvatně. Na Mdinu, která leží na skalním výběžku, navazuje novější část města – Rabatt.

Naší základnou se stala část St Julians, u její pěkné pláže Balluta Bay jsme bydleli v hotelu Malta Marriott. Dobře dostupný hotel s nádherným výhledem na pláž a katedrálu, vedle které byla hned i zastávka autobusů včetně Hop On/Off. Na pláž nás to nehnalo, úplně na střeše hotelu jsme měli k dispozici bistro s vyhřívaným bazénem a krásnými výhledy, kde se dalo po pár kilometrech běhání po městě dobře relaxovat. Hotelová restaurace byla výborná. Nejlepší restaurací, kterou jsme ale navštívili byla pár set metrů vzdálená rodinná restaurace Wigi's kitchen. Měla nejvyšší hodnocení od Tripadvisoru, často se tím řídím a málokdy mě to zklame. Je to výborně vedený rodinný podnik s dlouhou tradicí, místa se většinou musí dopředu rezervovat. Nabízejí skvělé steaky a rybí speciality, výborná obsluha a špičková vína jsou samozřejmostí. Obsluhovala nás číšnice, ukázalo se, že je to Češka, vystudovaná právnička s místem ve zdejší právní kanceláři. Před pár lety se přivdala do rodiny, vzal si ji mladší syn majitele a jako členka „jižanské“ rodiny se silnými rodinnými vazbami pomáhala párkrát týdně i v restauraci. Bylo příjemné si s ní trochu popovídat a dozvědět se více o zdejších poměrech.

Když jsme přiletěli z Vídně do Valetty, tak mé vnoučky hned po odbavení upoutal obrovský plakát od McDonald na specialitu McRib. Já do fast foodů skoro nechodím, maximálně v Hongkongu nebo v Africe, když to nemůžu vydržet, tak jdu do KFC. Vzpomenu si při tom na reklamní slogan výrobce kuřat, kterým jednou utřel vyhrocenou konkurenční debatu rčením: “U nás aspoň víte, co jíte.“ Vždycky, když jdu okolo, tak se mi to vybaví. Vnoučci ale byli z McRib tak vzrušení, pořád o tom mluvili, údajně toho času byla na světě jen dvě místa, kde se McRib prodával a bylo to časově omezené. Představa, že by své spolužáky ohromili McRibem byla tak silná, že furt opruzovali, až jsem podlehl a šel jim to koupit. Inu dnešní mladí už mají jiné priority. Řekl jsem jim, že až to dojí, ať se přesunou vedle do blízké Sicilské restaurace, kde jsem se mezitím uvelebil já. Dal jsem si skvělé těstoviny s mořskými plody. Byl to opravdu gurmánský zážitek, měsíc předtím jsme byli na Sicílii, ale tam jsme na tak dobré jídlo nenarazili.

Jak to tady vypadá s golfem? Jak se říká, kde vstoupila noha Angličana, tak tam najdete, britské právo, dobrý servis, botanickou zahradu a golfové hřiště.

Na rozlohou nepříliš velké Maltě to nemůže být jinak. Je tady jediné a přitom jedno z nejstarších golfových hřišť v Evropě – Royal Malta GC Marsa blízko Valetty. Bylo založeno už v roce 1888. Patronem zakladatelem byl Princ Alfred Ernest. Funguje jako ostrovní centrální sportovní klub s dobrým zázemím – několika restauracemi, bazény, tenisovým a kriketovým klubem a výběhem pro koníčky. A samozřejmě s golfovým hřištěm.

Hřiště je rovinaté, vzhledem k roku založení spíše kratší, ale zajímavé. Má par 68/70, jamky č.3 a č.4 se mohou hrát jako par 4 nebo 5. Délka ze žlutých odpališť je 5219 m. Kvalita hřiště je průměrná, co je důležité tak zde najdete kvalitní gríny a různorodé nefádní jamky. Green fee je docela příznivé – 70 EUR ve všední den a 80 EUR o víkendu. Buggy 45 EUR. Na Maltu se nejezdí kvůli golfu, ale je příjemné si zdejší pobyt zpestřit i během krátkého pobytu aspoň jedním golfem.

Já jsem se loni na podzim na Maltu vypravil na „pánskou jízdu“ se svými dvěma vnuky a opravdu jsem si to s nimi užíval a to celý pobyt. Mám štěstí, že oba (11 a 14 let) na svůj věk obstojně zvládají golfové hole a dá už se s nimi hrát. Kvůli jedné rundě nestálo za to s sebou vozit golfové hole a ty jsme si zde půjčili – já slušný pánský set od Taylormade za 40 EUR a kluci dostali ladies set od Wilson každý za přijatelných 25 EUR.

Kontakty

Golf: www.royalmaltagolfclub.com

Hotel: www.maltamarriott.com

Milan Bučík, 28/4/2023

